

Vojtěch Novák
& Elena Pecenová

Chasing the
Hourglass

Chasing the Hourglass

Vojtěch Márc

Navzdory možnému zdání se nestává zas tak často, že by se současní umělci a umělkyně nepokrytě přihlásili k určitému, evidentně krátkodechému trendu. Tím spíš že se v případě ornamentálního hermitismu neboli poustevnictví jedná o módu, která dosáhla boomu v Anglii druhé poloviny 18. století. Převážně sekularizovaní rousseauovští hermiti tehdy vtělovali ideál osamělého usebrání, který byl typicky situován do prostých chýší v ústraní kvazi-přírodního milieu aristokratických parků. V takové pastorální idyle se mohli oddávat melancholické kontemplaci nad pomíjivostí věcí, a to nikoli z vlastních pohnutek, ale pro potěšení svých pánů a pro rozptýlení

Despite appearances, it is not so often that contemporary artists openly subscribe to a certain, obviously short-lived trend. Especially since in the case of ornamental hermitism, it is a fashion that had a boom in England in the second half of the 18th century. The predominantly secularized Rousseauian hermits of the time embodied an ideal of solitary seclusion, typically situated in simple huts in the seclusion of the quasi-natural milieu of aristocratic parks. Within such a pastoral idyll, they could indulge in melancholic contemplation of the transience of things, not from their own interest, though, but for the pleasure of their masters and their guests. Evidence of the practice of employing

jejich hostů. Doklad o praxi najímání ornamentálních hermitů poskytuje především několik dochovaných inzerátů poptávajících tyto nečinné pracovníky. Z průzkumu dostupných historických pramenů se nicméně nezdá, že by se na vypsané pozice hrnulo příliš zájemců. Nedostupnost či případná nestálost poustevníků však nepředstavovala zásadnější překážku. Někdy postačily hermitské atributy, mezi něž patří lebka, přesýpací hodiny, kniha anebo brýle. Pomocí takových rekvizit byly poustevny upravovány tak, aby vypadaly, že si jejich obyvatel jen momentálně odskočil a že se může každou chvíli vrátit. Jindy byli lidští hermiti nahrazováni automatony, tedy dalším populárním výstřelkem oné doby. Tito proto-roboti se dokázali pohybovat, a dokonce mluvit, a v některých ohledech svou spolehlivostí předčili své lidské protějšky. Taková automatizace poustevnického výkonu ještě prohlubovala napětí mezi prací a jejím popřením, kterým se ornamentální poustevnictví vyznačovalo. Zjevná inscenovanost celé situace přitom požadovanému efektu dojmání se a rozjímání nijak nevadila.

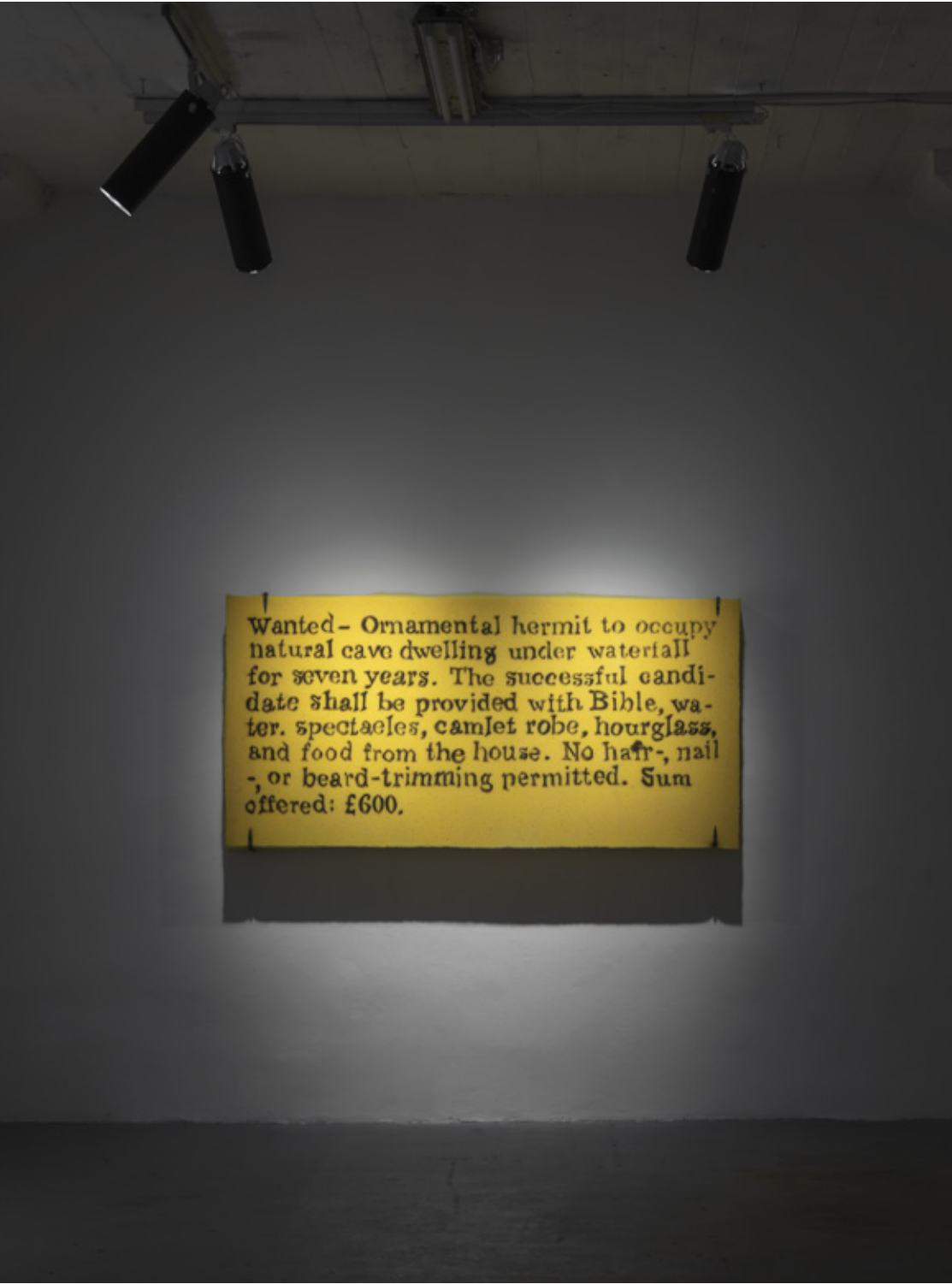
Profesionální kariérní eskapismus ornamentálních hermitů neobnášel jen ambivalentní vztah k práci, ale i k oné kýžené samotě. Ornamentální poustevny sice představovaly místa odloučení, ale toto odloučení bylo stále znovu a značně okázale předváděno na odiv vybrané společnosti. Vyvázání se ze společnosti tak odevždy směřovalo zpátky k této

ornamental hermits is provided mainly by the few surviving advertisements looking for hiring these idle workers. However, surveying the available historical sources, it does not appear that many applicants flocked to the advertised positions. Nonetheless, the unavailability or possible instability of hermits was not a major obstacle. Hermitic attributes, including a skull, an hourglass, or a book or spectacles, were sometimes sufficient. Using such props, hermitages were made to look as if their inhabitants were just momentarily away and might return at any moment. At other times, human hermits were replaced by automatons, another popular fad of the time. These proto-robots could move and even speak, and in some ways surpassed their human counterparts in reliability. Such automation of hermitic performance exacerbated the tension between work and its denial that characterized ornamental hermitage. The apparent staging of the whole situation did not detract from the desired effect of stirring up emotions and contemplations.

The professional career escapism of the ornamental hermits did not involve just an ambivalent relationship to work, but also to the desired solitude. Ornamental hermitages were indeed places of seclusion, but this seclusion was again and again, and in a very ostentatious manner, put on display for a noble society. Thus, the reclusion from society was always directed back to this society, to

Wanted - Ornamental hermit to occupy natural cave dwelling under waterfall for seven years. The successful candidate shall be provided with Bible, water, spectacles, camlet robe, hourglass, and food from the house. No hair-, nail-, or beard-trimming permitted. Sum offered: £600.

společnosti, již mělo poskytnout aspoň zdánlivou možnost nahlédnout na sebe sama zvenku. Jádrem tohoto hermitismu proto spočívá zejména v představě, že někde zbývá nějaký vnějšek, tj. něco původního a nezprostředkovaného. Tito „první peformeri“, jak říkají Vojtěch Novák a Elena Pecenová, fungovali jako avataři, když na základě komerčního pověření vtělovali poustevnické aspirace a stávali se projekcemi životních způsobů, které jejich zaměstnavatelé nemohli nebo nechtěli naplnovat. Podle předního experta na ornamentální hermetismus Gordona Campbella zaplnili prázdno, které tu zbylo po ústupu ornamentálně hermitského trendu na začátku 19. století, zahradní trpaslíci. V aktuální situaci se nicméně nabízí i další kandidáti na post dědiců někdejších nájemných poustevníků. Právě umění totiž může v urbánních zahradách probíhajícího developmentu fungovat souběžně jako ornament postupující gentrifikace i jako memento, že jsou tu ještě jiné věci.

which it was supposed to give at least a semblance of a glimpse of itself from the outside. The core of this hermitism therefore lies mainly in the idea that somewhere there remains an outside, i.e. something original and unmediated. These “first performers”, as Vojtěch Novák and Elena Pecenová put it, functioned as avatars, embodying hermitic aspirations on the basis of a commercial mandate, becoming projections of ways of life that their employers could not or would not fulfill. According to Gordon Campbell, a leading expert on ornamental hermeticism, the vacancy left by the retreat of the ornamental hermitic trend in the early 19th century was filled by garden gnomes. Currently though, there are other candidates for the position of heirs to the former hermits for hire. Indeed, within the urban gardens of ongoing development, art can function simultaneously as an ornament of advancing gentrification and as a memento that there are also other things.

Wanted - Ornate
natural case for
for some years
date that be p
the spectacle,
and find him
the bird from
about 100.

Chasing the Hourglass Vojtěch Novák & Elena Pecenová

Pragovka Gallery / Entry
20. 9. – 15. 12. 2024

Text / Text: Vojtěch Märc

Kurátor / Curator: Vojtěch Märc

Textové korektury / Proofreading: Petr Uram

Překlad / Translation: Petr Uram

Fotografie / Photo: Marcel Rozhoň

Grafický design / Graphic design: Pavel Ticho(ň)

Pragovka Gallery

Kolbenova 923/34a – 190 00 Praha 9
METRO B – Kolbenova / TRAM – Poštovská
www.pragovkagallery.cz

PRAGOVKA
ART DISTRICT

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

Projekt je realizován s finanční podporou Ministerstva kultury ČR, hl. m. Prahy, Státního fondu kultury ČR, městské části Praha 9 a GESTORU. /
The project is implemented with the financial support of the Ministry of Culture of the Czech Republic, Capital City of Prague, State Cultural Fund of the Czech Republic, the Municipality of Prague 9 and GESTOR.